

Under rubriken,

Seglingens okända mästare

i tidningen SEGLING nr 2-2000 fann jag en artikel om vår kända mästare, Emil Sandberg. Jag tyckte det var trevlig läsning, och efter ett godkännande ifrån Bengt Jörnstedt kommer den nu även i vårt föreningsblad.

Red.

"...det handlar om naturliv"

Text & foto av Berth Höjer ur tidningen SEGLING nr 2-2000

Emil Sandberg - teknikern, filosofen och esteten för vilken kappseglandet bara är en del av den totala naturupplevelse som seglingen ger.

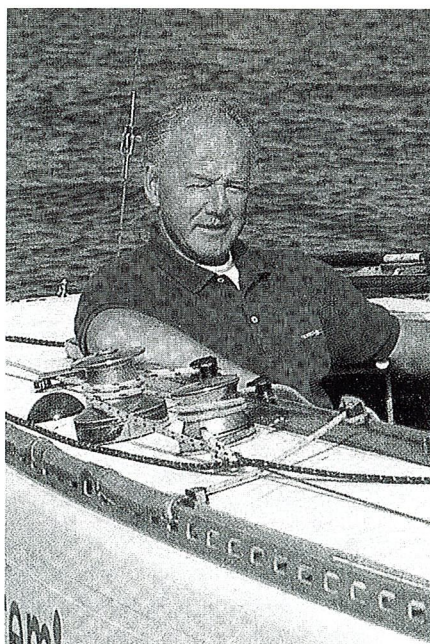
När man ska träffa Emil Sandberg för en pratstund om hans seglar liv så är allt välförberett med öl och smörgås på exakt utsatt tid. Samtalet tar precis den tid som är förutbestämd. Allt sker i ett mycket vänligt och lågmält tonläge, med mycket eftertänksamhet. Man får en känsla av att sitta och lyssna till en fängslande berättelse om seglandets innersta väsen, berättad av en person med ett filosofiskt förhållande till både seglandet och sina 10 SM-guld och 9 SM-silver.

Vad var det som väckte ditt seglingsintresse?

- Jag har egentligen ingen som helst anknytning till segelsporten. Mina föräldrar var från Skåne, och det bara blev så eftersom jag bodde på Gullholmen på somrarna hos en skepparfamilj där det idkades båtliv. Jag fick prova på att segla med bohuseka med sprisegel och det var skoj, båtliv var roligt över huvud taget.

- Sedan när jag blev lite äldre så följde jag med farbror 'Ragge' som

hade en Långedragssjulle, den seglade han jämt härute i skärgården. Hans son ville inte sitta still så han fick vara hemma hos min mamma och jag fick följa med farbror Ragge. Han lärde mig

Namn: **Emil Sandberg**

Ålder: **57 år**

Klass: **Smaragd**

Mästerskap: **10 guld, 9 silver**

År i klassen: **24**

vissa begrepp när det gäller båtliv och segling som jag lever efter än i dag.

Hur gick det sedan med seglar

karriären?

- Jag fick en egen båt när jag var 15 år. Det var en Trollunge, en västkustbåt väldigt liken Stjärnbåt och den började jag kappsegla med. Därefter hade jag en ruffad 5,5:a. Det här var på 50-talet och då var det 5,5:an som tilldrog sig allt seglarintresse här på ästkusten. Varje gång det var Marstrandsregattan eller ett 5,5-mästerskap där, åkte jag dit och tittade på amerikanerna, Lasse Thörn och Pelle Gedda. Jag beundrade deras båtar och drömde om att en dag kunna äga en själv. Jag hade ju en ruffad, ganska dålig 5,5:a, men efter olympiaden 1968 så ströks 5,5:an ur det olympiska programmet och då sålde dessa förmögna seglare av sina båtar fören spottstyver. Jag köpte min båt av Tomas Nathorst för 15.000 kronor. Det var en underbar båt, i och för sig en gammal konstruktion, men vacker. En finare båt har jag aldrig fått segla sedan dess, trots att jag har testseglat en massa nya båtar för tidningar. Men ingen har haft en sådan känsla som en riktig 5,5:a. Det var med den båten som jag började mitt egentliga kappseglande.

- Vi var ett helt gäng här i Göteborg som hade 5,5:an. De var ju rena kappseglingsmaskinerna, men vi

"Vi försöker göra som farbror Ragge sa; man ska vara tyst i båten, sköta sig, vara artig och hjälpa andra"

hade våra familjer med oss när vi inte kappseglade, barnvagnarna surrade vi på akterdäck. Det var ett verkligt campingliv, så efterfrågan på en ruffad, lite större 5,5:a var stor

Du bytte till Smaragd - varför det?

- 1975 fullföljde en av kompisarna, Lennart Sterner, vår tankegång och konstruerade Smaragden. Vi provseglade prototypen till Smaragden mot 5,5:or, Lotus och en mängd andra båtar och fann att Smaragden var totalt överlägsen allt som fanns just då. Efter det var vi ett helt gäng som gick ihop och började bygga Smaragder.

Vad är fördelarna med just Smaragden?

- Smaragden lämpar sig både för cuising och kappsegling. Det här med komfort är ju så individuellt,

det finns t ex ingen toalett i Smaragden och inte ståhöjd. Då faller 90 procent av spekulanterna bort, men 10 procent är ändå ganska många i antal räknat. Och för dem och för min familj är det en jättestor båt att bo i, med hög boendekomfort.

- Segelkomforten är också väldigt hög. En familj med småbarn kan vara trygg i en Smaragd. Den har en djup sittbrunn, den är väldigt sjöduglig med höga fribord, och den är extremt lätt seglad.

Du har seglat många mästerskap underåren - hur har det gått?

- Jag har seglat samtliga mästerskap för Smaragder sedan 1979 utom ett. Det blir 19 mästerskap och jag har vunnit 10 av dem och aldrig kommit sämre än tvåa. Från början var det RM, sedan blev det SM, men de är ju mästerskap hur som helst och lika många båtar har ställt upp. Vi har

haft DM här på västkusten i 19 år, jag har seglat samtliga och vunnit alla.

Hur lyckas du vinna så mycket, vad skiljer dig från övriga seglare i klassen?

- Numera tycker jag inte att jag är överlägsen, nu är det många som är uppe och hugger i toppen. Vi vinner i och för sig fortfarande och det beror nog dels på att jag har seglat hela mitt liv. Det ger mig nog en bättre känsla för saker och ting än vad de nya i klassen har. Dels är jag en riktig skärgårdsseglare. Att navigera i skärgården med de vindar och strömmar som råder, det tycker jag är roligt och jag har studerat det och läst mycket om det, jag har också läst mycket meteorologi.

- Jag är analytiker, något som jag är väldigt envis med är att analysera varje misstag vi gör och på så sätt försöka ta reda på hur vi skulle ha kunnat göra saker och

ting på ett bättre sätt. Det här tycker nya gästar är väldigt tråkigt därför att de tar det som något negativt. När man har varit med ett tag så tar man det annorlunda, det är ju för att man ska lära sig något och bli bättre.

Är du en materialseglare som fäster storvikt vid trim och prylar, eller är du en taktiker?

- Jag tycker att teknik är roligt. Jag har studerat aerodynamik och hydrodynamik. I viss mån har jag samarbetat med Lasse Larsson på Chalmers skeppsprovning. Jag är tekniker i yrket också, så intresset är stort. Att få ut något praktiskt av teorin är intressant. Att kunna krama ut det man kan av naturens krafter, det är skoj. Det förvånar mig storligen att man till och med i segelmakarkretsar inte arbetar på mera vetenskaplig grund. Jag känner bara ett par segelmakare som man kan prata siffror med.

- Jag är duktig på att hålla fart på båten men taktik är jag inte bra på. Jag har en specialutbildad kille som sköter det här med vägval och taktik ombord, det kan han. Han har en djävulsk observationsförmåga, han ser saker som de andra inte ser och det här gör att vi oftast kommer rätt.

Du tycker att gästarna är viktiga. Får de tillräcklig uppmärksamhet för sin del av dina framgångar?

- Jag tycker att gästarna uppskattas alldeles för dåligt, jag tar aldrig priser själv, jag delar ut dem till besättningen. Jag har lagt ett förslag till vårt förbund om att man inte ska premiera de som kommer först i prislistan utan uppmärksamma de som jobbar på men ändå kommer längre bak i listan. Vi som når ändå fram vi behöver egentligen ingen mer uppmuntran.

Är det avgörande att du vinner när du kappseglar?

- Jag får nog säga att jag gillar att vinna och det är på gott och ont. Jag börjar bli lite trött på det, därför att när man känner att man vill vinna då måste man göra så mycket, och det börjar bli jobbigt. Mina söner gästar åt mig nu och de jobbar och tycker att det är

"...taktik är jag inte bra på"

roligt att vinna. Så länge mina söner är med och tycker att det är roligt hänger jag med, men när de lägger av ska jag nog ta med mig mina pensionärskompisar och slåss om att stänga grinden, det är nog lika roligt det på sitt sätt.

- Kappsegling är så mycket mer, kamratskap, atmosfär och upplevelser. I kappsegling är det väldigt viktigt att man vet vad man sysslar med, i tävlingssammanhang råkar man lätt ut för att bli så stressad att man blir otrevlig, man tar det hela på fel sätt. Man börjar skälla på funktionärer, man skäller på konkurrenter trots att alla ställer upp frivilligt och gör sitt bästa. Vi försöker därför göra som farbror Ragge sa; man ska vara tyst i båten, sköta sig, vara artig och hjälpa andra.

- Jag är hedersmedlem i Smaragdförbundet av den anledningen att jag alltid går ombord på alla båtar som vill ha

hjälp med att trimma, även om det är alldeles före start till ett SM. Ibland känns det jobbigt att hoppa över på fyra, fem, sex båtar efter en segling och se över deras trim även om man inte har lust. Men jag ställer upp på det för att manifestera att vi ska hålla kappseglandet på en vänlig nivå. Det finns några i klassen som inte klarar det och det är väldigt tråkigt, men de är inte många. Det är betydligt värre i andra klasser och det beror nog på att Smaragdklassen blivit färgad av det här att jag har offrat mig själv och jobbat med den här frågan.

Ditt bästa seglarminne?

- Jag har många härliga seglarminnen, egentligen är de bästa minnena från 24-timmarsseglingarna. Det är en typ av skärgårdssegling som jag älskar, det är kombinationen av naturupplevelser och tävling som fascinerar. Annars är det nog minnet av min egentliga internationella debut i Hanko 1968 när jag seglade Guldpokalen i 5,5:a. Det var första gången jag ställde upp i en riktig kappsegling mot Kung Olaf och folk från hela världen. Det var lättvinds-segling och vi hade en sådan djävulsk koncentration i lätt vind, jag kommer ihåg varenda minut av de seglingarna. Efter två dagars segling låg vi klar 1:a och vi var egentligen sämst - vi kunde inte kappsegla men vi kunde koncentrera oss!

- Sedan började det blåsa och då gick det åt helvete. Än idag när vi är på upploppet och verkligen måste skärpa oss så säger jag till mig själv, "Du Emil, nu är det Guldpokalen -68" Det är ett härligt minne! Ett annat roligt minne är när vi byggde om en Smaragd med självläns o s v och ställde upp på Gotland Runt och kom 2:a i Scandicaklassen.

Har du något tråkigt

seglarminne?

- 1960 var jag och en kamrat i Norge, de hade varit storm och det gick mycket grov sjö. Vi skulle segla hem i vår 18 m² Långedragssjulle och vi bestämde oss för att segla utomskärs. Utanför Soteskären gick roderbeslaget av, jag hade inte en möjlighet att styra båten och möta brottsjöarna. Båten la sig tvärs, en brottsjö vattenfylld båten och den sjönk omedelbart. Min kamrat som låg surrad i båten och sov höll på att följa med ner i djupet. Han kom loss, vi simmade i tre timmar - med flytväst - in mot land, där min kamrat drogs upp medvetlös av några sportfiskare. Självt klarade jag, mig med en hårsman och lärde mig att inte förringa faran och att tänka på den svagaste länken.

Har du någon speciell filosofi om vad seglandet betyder för dig?

- Jag har en grundmurad filosofi som jag också försöker föra över på min avkomma. Min uppfattning är att kappsegling är bara en liten del av det hela, det handlar om naturliv. Att vistas i skärgården det är ju en väldigt fin naturupplevelse. Att semestersegla är huvudsaken och det är svårt nog att göra det så att alla ombord trivs och att man själv inte stagnerar utan även i sitt fritidsliv försöker lära sig nytt. Vi sitter aldrig och häckar i båten när vi kommer fram, seglar hellre lite kortare distans, går iland, hyr en cykel, tar en buss, eller går en lång promenad - man får fler dimensioner med sitt seglande. Tack vare det här har vi aldrig tröttnat, det är fortfarande lika spännande, nu är det fågelskådning som står på programmet. Kappseglandet måste vara en del av det här, det får aldrig ta överhand.

Hur mycket tid lägger du ner på träning?

- Inte så mycket som behövs, så vår svaga sida är starter. Där finns det de i klassen som är duktigare än vad vi är, det är framförallt de som ligger och tränar match racing.

Vad säger familjen om ditt kappseglande?

- Jag har en förstående fru, det har aldrig varit några sura miner, hon brukar vara med och titta på.

Är det något speciellt bakom tillkomsten av namnet på din båt?

- De närmaste och jag kallar min fru för Larsson. Hon hette det som ogift och själv heter jag Emil, då blev det 'Laremi'.

Har du försökt dig på någon annan båttyp?

- Jag seglade 11:a en säsong. Jag har havskappseglat en hel del, Gotland Runt, SkawRace och VM i halvtonnare.

Hur ser din seglarframtid ut?

- Det har jag funderat på länge. Det finns en nackdel med Smaragden som jag ser det, och det är att den går alldeles för djupt speciellt när man seglar här på

västkusten. Vi har en så begränsad skärgård här och naturhamnarna börjar bli mer eller mindre fulla och då är det ju gallet att ha en så djupgående båt.

- Jag är en älskare av att gå i kanaler och en sak är jag känd för, "Där är han som håller på utan motor" Jag har seglat hela mitt liv utan att ha någon motor jag har bl a gått Göta Kanal utan motor. Den kanalen har jag gått sju gånger. Vi tar alltid två-tre veckor på oss i kanalen för att få se hela kultursverige som ligger där.

- Jag har en dröm, att när jag slutar medkappsegling vill jag köpa en liten modern trailerbåt med uppdragbar köl och roder som man kan tralla vart som helst. Att traila ner till kanalerna i Frankrike eller upp till Nordkap, det tror jag är framtiden för mig.

Efter den här pratstunden med Emil Sandberg i ett klubbhus på en klippa med utsikt över hela Långedragss båthamn kliver han ner i sin Smaragd, tar med sig frun och seglar ut till en av västkustens alla fantastiska öar för att, som han säger, "Uppleva en genuin skärgårdsmiljö som ger livskvalitet".

Smaragd med utbyggdakterrunda "à la Americas Cup" och topphissad genacker.....eller, ja, öhh, ursäkta, bara drömde lite.....

